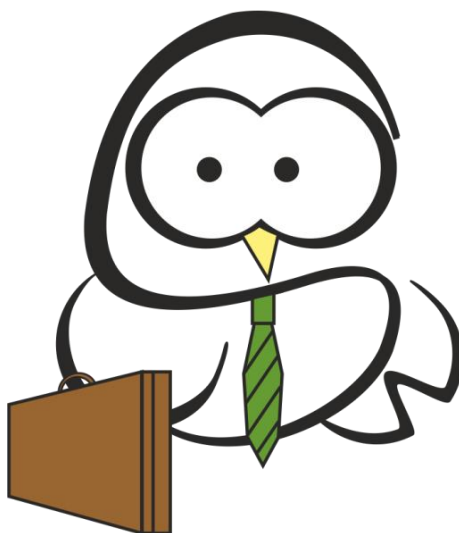

Planowanie rozwoju zawodowego

Kariera zawodowa

2013

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

**Zachodniopomorska
Szkoła Biznesu
w Szczecinie**

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Planowanie rozwoju zawodowego

Spis treści

1. Wstęp.....	3
2. Pojęcie kariery zawodowej.....	3
3. Planowanie własnej kariery zawodowej.....	4
4. Etapy planowania własnej kariery zawodowej	4
5. Indywidualny plan kariery zawodowej	5
6. Planowanie etapów edukacji.....	6
7. Idea kształcenia przez całe życie (lifelong learning)	7
8. Analiza zdolności i zainteresowań	8
9. Sposoby poszukiwania pracy:	10
10. Indywidualny Plan Działania	11
11. Analiza rynku pracy i wybór odpowiedniej ścieżki edukacyjnej	12
12. Samodzielne planowanie kariery zawodowej uwzględniające dalsze etapy edukacji.....	13
13. Wyszukiwanie ofert pracy z uwzględnieniem własnych możliwości i predyspozycji.....	14
11. Podsumowanie	15
12. Literatura.....	15

Planowanie rozwoju zawodowego

1. Wstęp

Wybór zawodu nie jest rzeczą łatwą. Decyzja w tym zakresie zazwyczaj wpływa na całe życie. Postanowienie o dalszej ścieżce edukacyjnej i zawodowej powinno być podjęte z pełną świadomością. Funkcjonowanie na współczesnym rynku pracy wymaga obecnie odpowiedniej wiedzy, a także umiejętności i kompetencji związanych z planowaniem rozwoju zawodowego. Planowanie swojej przyszłości zawodowej, najprościej rzecz ujmując, to umiejętność poszukiwania informacji, podejmowania decyzji oraz określania celów i konsekwentnego ich realizowania. Zapoznaj się z materiałem na temat planowania kariery zawodowej.

2. Pojęcie kariery zawodowej

Wybór drogi zawodowej jest trudnym zadaniem. Warto temu poświęcić czas i energię. Jedynie ty masz wpływ na swoją przyszłość zawodową. Zdobycie zawodu i zrobienie kariery wymaga wykształcenia, kwalifikacji, ale również odpowiednich cech i właściwości osobowościowych.

Zastanawiałeś się, ile czasu potencjalnie spędzisz w pracy w ciągu swojego życia?

Odpowiedź:

40 godzin tygodniowo x 48 tygodni w roku x 40 lat = 76.800 godzin!

Kariera zawodowa to kolejne etapy rozwoju każdego aktywnego zawodowo człowieka, poczynając od jego pierwszych decyzji związanych z wyborem zawodu, szkoły, pracy.

Praca jest wartością samą w sobie. Bez pracy człowiek jest pozbawiony możliwości odczuwania satysfakcji z tego, że robi coś pożytecznego czy też użytecznego, że wynik jego pracy jest ważny, przydatny i wartościowy, że jego umiejętności i wiedza są potrzebne. Odchodzimy od standardu, w którym raz wybrana ścieżka zawodowa i raz wybrany zawód były realizowane do końca życia w jednym zakładzie pracy. Zmiany w gospodarce warunkują zmiany na rynku pracy, zmieniają się potrzeby i oczekiwania pracodawców. Osoba wchodząca na rynek pracy powinna posiadać wiedzę na tyle szeroką, aby móc zmienić lub uzupełniać kwalifikacje, by poszerzyć swoje możliwości elastycznej zmiany zatrudnienia np. w sytuacji kryzysu na rynku pracy.

Istnieje wiele definicji kariery zawodowej

Źródło: opracowanie własne.

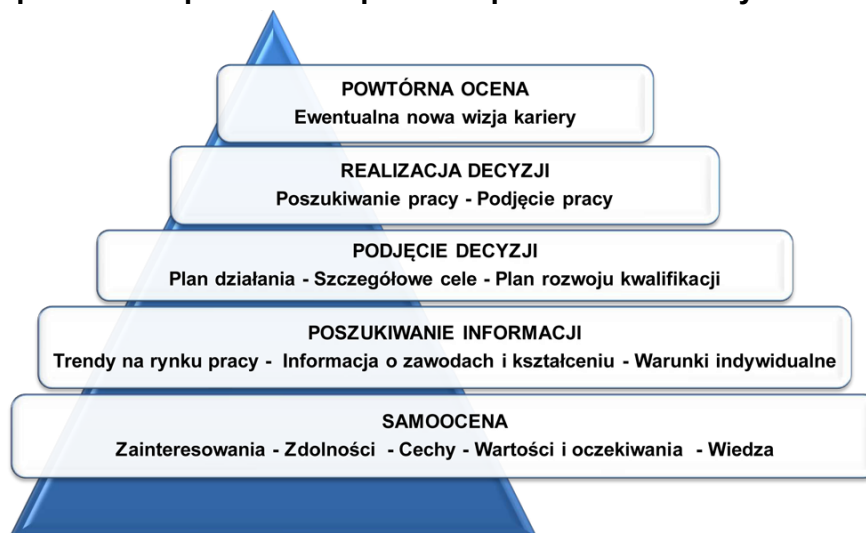
Planowanie rozwoju zawodowego

3. Planowanie własnej kariery zawodowej

Planowanie kariery to ustalanie celów, poszukiwanie rozwiązań i podejmowanie decyzji oraz wybór najlepszej drogi np. zawodowej czy edukacyjnej. Aby odnieść sukces zawodowy i zrobić karierę, dobrze jest poznać siebie, swoje mocne strony, umieć poruszać się po rynku pracy, poznać interesujące zawody, orientować się w gospodarce i trendach na rynku pracy.

Ukierunkowanie swojego rozwoju zawodowego i efektywne ulokowanie się na rynku pracy to najważniejszy i najistotniejszy efekt planowania kariery. Edukacja i zdobycie kwalifikacji zawodowych, choć bardzo ważne, nie stanowią już wyznacznika umiejętności kierowania swoją karierą zawodową. Planowanie kariery to wybór najlepszego i odpowiedniego dla Ciebie zawodu oraz zaplanowanie właściwej drogi zawodowej.

Cały proces planowania przedstawia piramida planowania kariery zawodowej

Źródło: opracowanie własne na podstawie: M. Grochowska Moja przyszłość – moje decyzje zawodowe, 2004 r.

4. Etapy planowania własnej kariery zawodowej

Niektóre z zawodów wymagają od osób je wykonujących idealnego stanu zdrowia, zdolności manualnych, niekaralności, nieposzlakowanej opinii czy wysokiej sprawności fizycznej. Przed wyborem ścieżki kariery warto zastanowić się także nad własną sytuacją życiową i rodzinną, a podejmując decyzję o kierunku studiów wziąć pod uwagę to, że nie każdą rodzinę stać na wysłanie dziecka na uczelnię do innego miasta i sfinansowanie tego. Czasem sytuacja rodzinna wiąże się z opieką nad osobą starszą lub chorą, której nie można na okres pobierania nauki zostawić bez opieki. Te czynniki także powinno się wziąć pod uwagę przy planowaniu własnej kariery zawodowej.

Jednym z etapów podejmowania decyzji o wyborze zawodu powinna być zarówno rozmowa z rodzicami, wychowawcą, nauczycielami, rówieśnikami, jak i specjalistami z dziedziny poradnictwa zawodowego.

Wizyta u specjalisty - doradcy zawodowego, w poradni psychologiczno-pedagogicznej, u pedagoga lub psychologa szkolnego pomaga uzyskać cenne informacje o rynku pracy i

Planowanie rozwoju zawodowego

tendencjach na nim występujących, zapotrzebowaniu na konkretne zawody, kierunkach kluczowych studiów, zawodach nadwyżkowych i deficytowych na rynku pracy itp.

Specjalista z zakresu poradnictwa czy też doradztwa zawodowego pomaga zdiagnozować predyspozycje i zainteresowania, udostępnia szeroką bazę informacji zawodowych, a także oferuje dostęp do programów multimedialnych – Indywidualny Planer Kariery, testy, zestawy do samobadania itp.

Poradnictwo zawodowe prowadzone jest najczęściej w formie zajęć i warsztatów grupowych oraz konsultacji indywidualnych.

Po określeniu własnych predyspozycji i preferencji zawodowych kolejnym krokiem jest z reguły poszukiwanie informacji o zawodach (jakie są zadania zawodowe w ramach danego zawodu, gdzie można pracować) i specjalnościach (tu pomocne są w szczególności teczki o zawodach dostępne np. w Centrach Informacji i Planowania Kariery Zawodowej przy wojewódzkich urzędach pracy lub w salach aktywizacji zawodowej powiatowych urzędów pracy).

5. Indywidualny plan kariery zawodowej

Co możesz zrobić, aby twoje marzenia dotyczące przyszłości się zrealizowały, a niemożliwe stało się możliwym? Jedną z bardziej przydatnych umiejętności w tym zakresie będzie twoja umiejętność sformułowania i wyznaczenia celów zawodowych.

Zanim podejmiesz decyzję o wyborze ścieżki edukacyjnej, później zawodu i pracy, warto:

- określić cel główny, tzw. strategiczny (np. przyszłe studia lub zawód),
- zweryfikować swoje możliwości (zainteresowania, zdolności, cechy osobowościowe, zdrowie, co lubię?, co potrafię?),
- zebrać informacje nt. wymarzonego zawodu i ścieżki edukacyjnej umożliwiającej jego zdobycie oraz poznać specyfikę pracy w wymarzonym zawodzie,
- poznać trendy i zawody przyszłości,
- zweryfikować cele (np. w sytuacji braku predyspozycji do wykonywania danej pracy),
- określić działania oraz zaplanować je w czasie,
- i... zacząć działać!

Głównym celem Indywidualnego Planu Kariery jest podjęcie w określonym czasie właściwej aktywności edukacyjnej i zawodowej. Warto poświęcić czas i energię na realizację swoich marzeń! **Formułując cele pamiętaj, aby cel był**

Źródło: opracowanie własne.

Planowanie rozwoju zawodowego

7. Idea kształcenia przez całe życie (lifelong learning)

Kształcenie ustawiczne (lifelong learning) zakłada ciągłe, całościowe doskonalenie, rozwijanie własnych umiejętności, podnoszenie kwalifikacji i kompetencji, rozwój indywidualny i społeczny. Kształcenie ustawiczne w Unii Europejskiej obejmuje okres od przedszkola do emerytury włącznie (okres całego życia).

Zmiany na konkurencyjnym rynku pracy wymuszają na pracownikach stałe doksztalcenie się, nie tylko po to, aby uniknąć zwolnienia z pracy, ale aby awansować, zmieniać pracę na lepszą, lepiej płatną, na wyższym stanowisku, bardziej odpowiedzialną itp. Wiek XXI zmienia zasadniczo charakter pracy, która staje się coraz trudniej dostępna, mało stabilna i podlega głębokiej ewolucji. Człowiek, chcąc przez cały swój wiek produkcyjny pracować, musi wykazać się szczególną troską o pracę.

Inwestowanie w siebie

Inwestycja w siebie zwiększa twoje szanse na rynku pracy w przyszłości. Inwestowanie w siebie to budowanie swoich zasobów wiedzy i umiejętności przez:

- edukację,
- praktykę (np. wolontariat, który świetnie przygotowuje do podjęcia w przyszłości zadań zawodowych),
- rozwijanie własnych zainteresowań, pasji i talentów (to z pasji często rodzą się pomysły na własny biznes lub działalność),
- rozwój umiejętności osobistych (asertywności, umiejętności planowania pracy własnej, pracy w zespole, zarządzania sobą w czasie, zdolności negocjacyjnych, kreatywności, technik redukcji stresu itp.),
- dbałość o własne zdrowie, o regenerację sił witalnych, relaks.

Idea kształcenia ustawicznego (całościowego) oraz inwestowania w siebie opiera się zatem na stałej gotowości do doksztalcenia się, rozwoju osobistego w formach szkolnych i pozaszkolnych, w formach stacjonarnych oraz w formie kształcenia na odległość (np. e-learningu) - do momentu zakończenia pracy zawodowej, a nawet po nim np. na uniwersytetach trzeciego wieku dla osób starszych.

Planowanie kariery zawodowej - analiza

Zanim podejmiesz decyzję dotyczącą twojej drogi zawodowej:

- poznaj siebie,
- poznaj zawody i świat pracy,
- poznaj ścieżki edukacyjne.

Potraktuj swoje trwałe i najsilniejsze zainteresowania oraz uzdolnienia jako drogowskaz w wyborze zawodu. Uświadomienie sobie własnych uzdolnień oraz zainteresowań jest istotnym etapem w planowaniu kariery zawodowej. Im bardziej uzdolnienia i zainteresowania idą w parze z wymaganiami zawodu – tym lepiej.

Planowanie rozwoju zawodowego

Poznaj siebie, czyli

cechy osobowości	co lubię?	co potrafię?	moje zdrowie
<ul style="list-style-type: none">• mocne strony• słabe strony• moje wartości	<ul style="list-style-type: none">• najsilniejsze zainteresowania• jaka aktywność sprawia mi przyjemność?	<ul style="list-style-type: none">• moje zdolności• moje umiejętności• moja wiedza	<ul style="list-style-type: none">• jaki jest mój stan zdrowia• czy są przeciwwskazania do wykonywania pewnych zawodów

Źródło: opracowanie własne.

8. Analiza zdolności i zainteresowań

Zdolności są często podstawą rozwoju zainteresowań. Różne zawody potrzebują różnych uzdolnień. Jeżeli wybierzesz zawód optyka, musisz mieć zręczne palce, natomiast od dziennikarza jego praca będzie wymagać łatwości mówienia i umiejętności prezentacyjnych.

Zdolności bardzo często idą w parze zainteresowaniami. W połączeniu stanowią źródło twojego napędu i energii do działania. Zawód zgodny z preferencjami, zainteresowaniami i uzdolnieniami jest podstawą satysfakcji zawodowej. Satysfakcja zawodowa jest z kolei źródłem ogromnej motywacji do pracy.

Najczęściej wyróżnia się 6 grup uzdolnień

Źródło: opracowanie własne na podstawie literatury przedmiotu.

Planowanie kariery zawodowej – analiza

Ważnym etapem w planowaniu kariery jest znalezienie pomysłu na jak najskuteczniejsze wykorzystanie osobistego potencjału. Aby to zrobić, warto zebrać jak najwięcej informacji na temat **zawodów oraz świata edukacji i pracy**.

Planowanie rozwoju zawodowego

Uwaga: dokładną charakterystykę typów osobowościowych według Hollanda znajdziesz w materiale z zakresu kompetencji nr 2 - „Autoprezentacja”.

Stale szukaj informacji o nowych zawodach i poszukiwanych profesjach, nowych kierunkach kształcenia i specjalnościach. W tym obszarze, jak rzadko w którym, zmiany następują ogromnie szybko. Powstają nowe zawody, dezaktualizują się inne. Nowe technologie w ciągu zaledwie kilku, kilkunastu miesięcy potrafią wykreować nowe oczekiwania wobec kwalifikacji i umiejętności potencjalnych pracowników. Jeżeli masz możliwość, sprawdzaj na „żywym organizmie” (wolontariat, staż, praktyka), na czym polega praca w wymarzonej profesji. Podejmując ostateczną decyzję o wyborze dalszej kariery zawodowej i ścieżki edukacyjnej z nią związanej, warto zapoznać się z aktualnym wykazem zawodów deficytowych i nadwyżkowych, których analiza daje cenne wskazówki przed podjęciem decyzji o wyborze szkoły wyższej.

Zawodoznawcy wyróżniają, zgodnie z typologią Hollanda, 6 głównych grup zawodów przyporządkowanych różnym typom osobowościowym

Źródło: opracowanie własne.

Planowanie kariery zawodowej - analiza

Informacje na temat ścieżek kształcenia w poszczególnych zawodach stanowią istotny element podejmowania decyzji dotyczącej wyboru zawodu. Szkoły i różne placówki oświatowe umożliwiają zdobycie podstawowej wiedzy i kwalifikacji niezbędnych w danym zawodzie. Warto pamiętać, że wiele zawodów ma kilka możliwych ścieżek edukacyjnych, wyposażających w kwalifikacje niezbędne w danej profesji. Znajomość różnorodnych ścieżek edukacyjnych pozwala podjąć decyzję adekwatną do wieku, możliwości finansowych (własnych bądź rodziców), posiadanych kwalifikacji, miejsca zamieszkania itd.

Wybierając ścieżkę edukacyjną warto zebrać jak najwięcej informacji.

W tym celu zapoznaj się z:

- Klasyfikacją Zawodów i Specjalności (www.psz.praca.gov.pl),
- Przewodnikiem po Zawodach (www.ohpdlaszko.pl),
- zasobami informacji i usług z zakresu doradztwa zawodowego w urzędach pracy, centrach informacji zawodowej i planowania kariery,
- pomocy doradcy zawodowego.

Planowanie rozwoju zawodowego

Swoje cele zawodowe i edukacyjne możesz określać w kilku horyzontach czasowych:

- cele bieżące (czas realizacji do 3 miesięcy),
- cele krótkoterminowe (czas realizacji od 3 miesięcy do 1 roku),
- cele średnioterminowe (czas realizacji od 1 roku do 3 lat),
- cele długoterminowe (czas realizacji od 3 do 5 lat).

Planowanie kariery zawodowej to zazwyczaj wyznaczanie celów średnio- i długoterminowych. Zastanów się i spróbuj odpowiedzieć na pytanie: **kim chciał(-a)byś być za pięć lat?**

Pogrupuj zadania niezbędne w realizacji twojego celu na średnio- i długoterminowe. Wyraźnie określ: Co masz do zrobienia? Czego potrzebujesz do realizacji poszczególnych zadań? Jak będziesz to robić? Kiedy i jak długo? Po czym poznasz, że zrealizowałeś(-aś) poszczególne zadania?

Pamiętaj, że twój główny cel będzie realny do osiągnięcia tym bardziej, im bardziej realne i konkretne będą cele pośrednie!

Analizowanie własnych możliwości znalezienia pracy na rynku lokalnym, krajowym i zagranicznym

9. Sposoby poszukiwania pracy:

- własna sieć kontaktów,
- oferty pracy na rynku lokalnym, krajowym i zagranicznym w urzędach pracy,
- media, wydawnictwa branżowe i specjalistyczne,
- portale i serwisy ogłoszeniowe w internecie,
- targi i giełdy pracy,
- biura karier,
- agencje pośrednictwa pracy,
- pośrednictwo pracy zagranicznej EURES (European Employment Services).

Europejskie Służby Zatrudnienia są siecią, w ramach której współpracują za sobą publiczne służby zatrudnienia i ich partnerzy na rynku pracy. Sieć ta wspiera mobilność w dziedzinie zatrudnienia na poziomie międzynarodowym i transgranicznym w krajach Unii Europejskiej, a także w Norwegii, Islandii i Szwajcarii.

Wszystkie niezbędne informacje dotyczące tego, co trzeba zrobić, żeby bezpiecznie wyjechać do pracy za granicę, znajdziesz na stronie Ministerstwa Gospodarki i Pracy (www.mpips.gov.pl).

Zawsze jednak pamiętaj o tym, aby przed podpisaniem jakiegokolwiek umowy kierującej do pracy za granicę, dokładnie zapoznać się z jej treścią!

Poszukiwanie pracy jest zależne od następujących czynników:

- własne możliwości (m.in. wykształcenie, umiejętności, wiedza, doświadczenie zawodowe, uzdolnienia, predyspozycje, zainteresowania, możliwości fizyczne i zdrowotne, ale także marzenia oraz pragnienia),

Planowanie rozwoju zawodowego

- zasoby zewnętrzne (czy możesz zwrócić się do kogoś o pomoc, na jakiego rodzaju pomoc możesz liczyć: finansową, rzeczową, w znalezieniu pracy, mieszkaniową - np. w przypadku pracy zagranicą),
- warunki lokalnego i krajowego rynku pracy (jakie prace są dostępne w rejonie twojego zamieszkania, na jakie kwalifikacje i umiejętności jest zapotrzebowanie),
- warunki rynku zagranicznego (jakich profesji poszukują, na jakie kwalifikacje i umiejętności jest zapotrzebowanie, jak poradzisz sobie z wymaganiami pracy za granicą),
- jakie bariery możesz napotkać i jak sobie z nimi radzić (np. językowe, mentalne, społeczne) i w jaki sposób je przełamywać?

Zapotrzebowanie rynku pracy, zarówno krajowego, jak i zagranicznego, na osoby o danych kwalifikacjach w określonych zawodach, zależy od zachodzących zmian gospodarczych i jest zmienne nie tylko w czasie, ale i przestrzeni (np. w różnych powiatach danego województwa czy w różnych krajach UE).

10. Indywidualny Plan Działania

Tworzenie **IPD (Indywidualnego Planu Działania)**, warunkującego osiągnięcie celu, rozpocznij od dokładnego określenia celu zawodowego. Aby to zrobić, musisz być zdecydowany, kim chcesz zostać. Osiągnięcie celu zawodowego wymaga z kolei zdobycia:

- wykształcenia,
- kompetencji i umiejętności,
- uruchomienia zasobów i wsparcia zewnętrznego.

Twój IPD zapisz na kartce. Pewnie niejednokrotnie będziesz modyfikował i zmieniał różne jego części, jednak najważniejsze, abyś wiedział, dlaczego je zmieniasz i w jakim kierunku zmierzasz.

Każdy plan powinien być elastyczny, aby móc go korygować, jeśli pojawi się nieprzewidziana przeszkoda, ale również wtedy, gdy w wyniku ewaluacji własnych działań np. wprowadzimy dodatkowy cel. Pamiętaj, że twój plan ma największe szanse realizacji, jeśli będziesz konsekwentny(-a), pozytywnie nastawiony(-a) i przekonany(-a) o sukcesie.

Planowanie alternatywnych sposobów osiągnięcia pierwotnych celów

Może się zdarzyć, że w wyniku np. braku środków finansowych, pogarszającego się stanu naszego zdrowia czy trudnej sytuacji rodzinnej, zostaniesz zmuszony do uruchomienie alternatywnego planu działania. Dlatego, przygotowując IPD, nie zapomnij o planie „B” – alternatywnej wersji twojego planu działania.

Indywidualny Plan Działania

Planowanie rozwoju zawodowego

1. Chcę zostać/pracować w przyszłości jako.....	2. Cele szczegółowe i zadania zbliżające mnie do realizacji celu głównego:..... Jak? Gdzie? Kiedy?	3. Aby to uzyskać muszę zdobyć: wykształcenie, kompetencje i umiejętności:..... Jak? Gdzie? Kiedy?
4. W realizacji celów mogą mnie wspierać:	5. Bariery do przezwyciężenia na drodze realizacji celu:	6. Punkty krytyczne realizacji planu:..... Jak? Gdzie? Kiedy?

Źródło: opracowanie własne.

11. Analiza rynku pracy i wybór odpowiedniej ścieżki edukacyjnej

Informacje na temat rynku pracy możemy znaleźć np. w opracowaniach Głównego Urzędu Statystycznego, urzędów marszałkowskich, wojewódzkich urzędów pracy, powiatowych urzędów pracy itp. Każde województwo z Polsce opracowuje również swoją indywidualną strategię rozwoju (w perspektywie np. 10-15 letniej), w której zawiera się kierunek, w jakim zmierza pod względem gospodarczym i społecznym. Można tam znaleźć informacje dotyczące przewidywanych branż lub nawet konkretnych zawodów jako obszarów i branż strategicznych dla dalszego rozwoju danego województwa. Opracowania takie mogą również uwzględniać występowanie tzw. **zawodów przyszłości na danym obszarze, zawodów nadwyżkowych oraz deficytowych**. Przy wyborze swojej ścieżki kariery zawodowej zdecydowanie warto wziąć powyższe informacje pod uwagę.

Dobrym rozwiązaniem jest także **monitorowanie ogłoszeń i ofert pracy** ukazujących się na lokalnym i regionalnym rynku pracy. Przeglądając portale internetowe oraz prasę, od razu można zauważyć, jakich osób poszukują pracodawcy, o jakich cechach, umiejętnościach i z jakimi kwalifikacjami, a także jakich ogłoszeń pojawia się najwięcej, a jakich najmniej.

Warto również analizować, jakie zmiany gospodarcze mają miejsce na terenie miasta i województwa np. zamykanie zakładów produkcyjnych, otwieranie nowych fabryk, punktów usługowych, planowanie inwestycji na terenie miasta, budowy itp.

Wyłapuj również tzw. **nisze rynkowe**. Jeśli na danym terenie odczuwa się brak np. usług jakiegoś konkretnego rodzaju, jakiegoś produktu - może oznaczać to, że powstała nisza rynkowa. Dla osób przedsiębiorczych i aktywnych może to być dobra okazja do założenia własnej działalności i wypełnienia tej luki. Własna działalność gospodarcza bywa szansą na stworzenie swojej firmy od podstaw, przynosi wiele satysfakcji, choć nie jest uwolniona od ryzyka czy wytężonej pracy, a czasem wymaga poświęceń.

Analiza rynku pracy, a pośrednio lokalnych zmian gospodarczych powinna dotyczyć zmian potrzeb i oczekiwań pracodawców na lokalnym, regionalnym i krajowym rynku pracy oraz dostarczyć nam odpowiedzi na pytanie: czego i kogo szukają pracodawcy, a czego mi

Planowanie rozwoju zawodowego

jeszcze brakuje pod kątem poszukiwanych przez nich: wykształcenia, umiejętności czy kwalifikacji?

Należy pamiętać, że firmy poszukujące pracowników w swoich ogłoszeniach umieszczają sylwetkę kandydata idealnego, a więc, aby na dane ogłoszenie odpowiedzieć, nie trzeba spełniać dokładnie wszystkich zawartych w nim kryteriów. Warto próbować i wysyłać zgłoszenia, nawet jeśli „czegoś nam brakuje”, bo to zwiększa nasze szanse na zaprezentowanie się podczas rozmowy kwalifikacyjnej, która jest cennym doświadczeniem.

12. Samodzielne planowanie kariery zawodowej uwzględniające dalsze etapy edukacji

Odpowiedzialność za własne życie rozpoczyna się w momencie podejmowania decyzji o dalszej karierze zawodowej. Sam(-a) musisz podjąć decyzję, co będziesz robić w przyszłości, jaki zawód wybierzesz, jaki kierunek nauki. Nikt nie wybierze za ciebie! Mówi się: „jak sobie pościelesz, tak się wyśpisz”, jaką decyzję podejmiesz teraz, tak jej skutki będziesz odczuwać prawdopodobnie przez swoje całe dorosłe życie.

Najważniejsza w planowaniu kariery zawodowej jest odpowiedź na pytania:

- jaki zawód czy jaką specjalność wybrać?
- jaką szkołę wybrać?

Przy wyborze zawodu kieruj się przede wszystkim samowiedzą, czyli wiedzą o tym, jaki(-a) jestem, o czym marzę i co może dać mi największą satysfakcję zawodową.

Każdy zawód można opisać przy pomocy:

- zadań i czynności realizowanych w ramach danej profesji,
- wymagań psychicznych i zdrowotnych wobec osób wykonujących dany zawód,
- warunków podjęcia pracy w tym zawodzie.

Zanim wybierzesz szkołę, spróbuj odpowiedzieć na pytania:

- Czy dana szkoła oferuje zajęcia językowe?
- Czy dana szkoła oferuje zajęcia komputerowe?
- Czy dana szkoła oferuje koła zainteresowań?
- Czy dana szkoła oferuje inne rozwijające zajęcia dodatkowe?
- Czy dana szkoła oferuje wyjazdy zagraniczne?
- Czy dana szkoła oferuje możliwość podjęcia praktyki zawodowej?
- Które miejsce szkoła zajmuje w rankingu szkół/uczelni w Polsce?
- Czy szkoła posiada swoje centrum kariery, które pomaga w wejściu na rynek pracy po ukończeniu nauki?
- Jaka jest odpłatność za naukę?
- Czy szkoła oferuje dodatkowe szkolenia, kursy i zniżki dla absolwentów?

Aby zebrać informacje o szkole, warto zajrzeć na jej stronę internetową, porównać ofertę edukacyjną różnych szkół czy opinie absolwentów, którzy daną placówkę ukończyli.

Dobrym rozwiązaniem jest również wybranie się na **Targi Kariery, Targi Pracy** (możemy wówczas zapoznać się z szeroką ofertą edukacyjną różnych ośrodków kształcenia i szkół w jednym miejscu, poznać pracowników szkoły, otrzymać ulotki i foldery, zadać bezpośrednie pytania itp.) lub dni otwarte danej szkoły.

Planowanie rozwoju zawodowego

13. Wyszukiwanie ofert pracy z uwzględnieniem własnych możliwości i predyspozycji

Aby dowiedzieć się, jakich pracowników, o jakich cechach na danym rynku pracy poszukują pracodawcy, zaglądaj do prasy lokalnej (np. dodatku „Praca” do poniedziałkowej Gazety Wyborczej), pism branżowych (np. informatycznych, technicznych, medycznych) oraz do internetu.

Każde ogłoszenie zawiera cechy kandydata pożądanego na danym stanowisku pracy, a więc:

- profil wymagań kwalifikacyjnych np. wiedza z konkretnego obszaru, ukończenie studiów o określonym kierunku/specjalności, znajomość konkretnych przepisów prawnych, norm, procedur, certyfikacji, systemów i programów komputerowych, technik i metod pracy (np. technik sprzedaży bezpośredniej, metod pracy w projekcie),
- profil wymagań osobowościowych np. komunikatywność, odpowiedzialność, łatwość w nawiązywaniu kontaktów, skrupulatność, odporność na stres, gotowość do częstych podróży, umiejętność pracy na samodzielnym stanowisku pracy, czy współpracy w zespole.

Ogłoszenie opisuje również w skrócie obowiązki, jakie będzie miała do wypełnienia osoba pracująca na danym stanowisku pracy, np. zarządzanie kilkusobowym zespołem, stworzenie produktu, opracowanie strategii marketingowej itp.

Niektóre ogłoszenia zawierają również opis tego, co oferuje nam firma, np. pakiet usług socjalnych, samochód, komputer, telefon służbowy, atrakcyjny system premiowania, wyjazdy integracyjne i szkolenia, możliwość awansu czy pracę w młodym, dynamicznym zespole.

Analizując ogłoszenia, które z jakiegoś względu przykuły naszą uwagę, weźmy pod uwagę, kim jesteśmy, co wiemy, umiemy, a czego nam brakuje. Uzyskamy w ten sposób wiedzę, którą możemy wykorzystać przy planowaniu własnej ścieżki edukacyjno-zawodowej.

1. Na jakich stanowiskach możesz pracować?
2. Zbierz jak najwięcej informacji o wymaganiach na danym stanowisku pracy. Porównaj swoje odpowiedzi z powyższej tabeli z oczekiwaniami, jakie stawia się kandydatowi do pracy, którą jesteś zainteresowany(-a). W ten sposób możesz się zorientować, czy jest to praca dla Ciebie i czy posiadasz cechy i umiejętności wymagane na danym stanowisku.
3. Określ oczekiwania wobec pracy (np. możliwość i czas dojazdu do pracy, czas, który możesz przeznaczyć na pracę, oczekiwania co do wynagrodzenia itp.).
4. Określ preferowane środowiska pracy
5. Warto rozważyć, czy poszukiwać pracy będziesz na otwartym rynku pracy, czy tylko w zakładzie pracy chronionej, w małej czy dużej firmie itp. Zastanów się, w jakiej branży możesz szukać pracy (np. spożywczej, kosmetycznej, informatycznej itp.).
6. Zapoznaj się z metodami aktywnego poszukiwania pracy:

Planowanie rozwoju zawodowego

- poinformuj znajomych i rodzinę, że szukasz pracy,
 - czytaj ogłoszenia prasowe i przeglądaj internet,
 - przygotuj własną ofertę i listy firm, do których możesz je złożyć (złożenie oferty osobiście, listownie, faksem, e-mailem, kontakt telefoniczny),
 - zgłoś się z własną ofertą do urzędu pracy oraz agencji pracy,
 - zamieść ogłoszenie prasowe w rubryce „szukam pracy”,
 - odwiedzaj aktualnie odbywające się targi i giełdy pracy.
7. Wybierz osoby, do których możesz zwrócić się o pomoc i sprawdź, jak mogą ci pomóc.
 8. Opracuj CV.
 9. Przygotuj się do rozmowy kwalifikacyjnej: autoprezentacja, zbieranie informacji o ofertach pracy (na bieżąco pisanie odpowiednich listów motywacyjnych).
 10. Dokonuj ewaluacji podejmowanych działań: co robię dobrze, a nad czym należy jeszcze popracować - modyfikacja działań.

11. Podsumowanie

Prezentowane opracowanie dostarczyło ci podstawowej wiedzy z zakresu planowania kariery zawodowej, a w szczególności wiedzy o etapach niezbędnych do stworzenia Indywidualnego Planu Działania. Po zapoznaniu się z materiałem potrafisz:

- przedstawić istotę kariery zawodowej,
- wskazać podstawowe etapy planowania ścieżki edukacyjnej i zawodowej,
- omówić i zastosować w praktyce podstawowe zasady efektywnego planu kariery zawodowej,
- dokonać analizy swojego potencjału osobistego,
- wskazać rodzaj informacji niezbędny w procesie planowania,
- stosować w praktyce techniki i narzędzia efektywnego podejmowania decyzji zawodowych.

12. Literatura

1. W. Kreft, W. Trzeciak, Planer kariery. Mój wybór – moja przyszłość, DCIZiDN, Wałbrzych, 2001.
2. Praca zbiorowa, Metody pracy z młodzieżą w nowoczesnym poradnictwie kariery, DCIZiDN, Warszawa, 2005.
3. Paszkowska-Rogacz A., Psychologiczne podstawy wyboru zawodu. Przegląd koncepcji teoretycznych, KOWEZiU, Warszawa, 2003.
4. Indywidualny Plan Działania – Poradnik dla absolwenta, KUP, Warszawa, 2001.